

1948 Laxén

7.12.48

S u o m e n P a n k i n J o h t o k u n n a l l e .

Suomen Pankin vaihtovirkailijana allekirjoittanut matkusti viime elokuun lopussa Tukholmaan tutustumaan Ruotsin valtiopankin tehtäviin ja työtapoihin. Sopivaksi opiskeluajaksi oli määrätty 3 kuu-kautta. Norjan ja Tanskan valtiopankkien vaihtovirkailijat saapuivat sinne samanaikaisesti.

Keskuspankkien tehtävät ovat kaikkialla samat, sanotaan, mutta organisatio ja menettelytavat tehtävien ratkaisemisessa ovat kunkin maan historiallisen kehityksen aikaansaannoksia. Tätä taustaa vastaan katsottuna ymmärtää, ettei kaikki, mikä sopii toiselle keskuspankille, sovi toiselle, jotenka vertailu ja arvostelu usein on vaikeata.

Ominaista Ruotsin oloille on, että valtiopankki on joutunut hoitamaan sosiaalisia lainoja, kuten opinto-, kodinperustamis- ja omakotilainoja, joitten hoidossa usein vaaditaan suurempia sosiaalisia kuin pankkiteknillisiä tietoja. Lukumäärältään tällaisia lainoja on kolmattasataatuhatta. Näin suuren lainamäärän hoitamiseen vaaditaan erilaisia koneita. Niinpä onkin hankittu sekä citograf- että kirjaamiskoneita. Ensiksimainituissa tehdään stanssaamalla metallilevyyn jokaisesta lainanottajasta kaikki tarvittavat merkinnät eli tekstit, maksettavat erät, eräpäivät y.m. Painamalla näin saadut metallilevyt toisissa koneissa saadaan nämä tiedot hyvin joutuisasti erilaisiin lomakkeisiin. Tunnissa painetaan jopa 5.000 lomaketta. Aikaisemmin kirjoitettiin nämä tiedot käsin, kirjoituskoneella. - Kirjaamiskoneissa, joissa samalla kirjataan sekä "journaaliin" että tilikorttiin, tapahtuu lainojen kirjaaminen. Lainojen käsittely on täten tehty hyvin joutuisaksi.

Kassanhoidossa on kokonaan luovuttu kassakirjoista. Niitten tilalla kassoissa on kassarekisterikone, jossa on monta eri yhteenlaskulaitetta. Niitten avulla kassanhoitaja kirjaa kredit- ja debetmaksut eri ryhmiin jaettuina. Päivän loputtua kassanhoitaja taas tyhjentää kassarekisterikoneen, jolloin saadaan debet ja kreditryhmittäin yhteenlaskettuina sekä holvistaotot ja holviinpanot ynnä päivän säästö. Aikaisemmin jokaisessa kassassa oli apulainen,

nyt näillä kassoilla on vain yksi yhteinen apulainen. - Sitäpaitsi kassojen lukumäärä on supistettu kolmesta kahteen.

Lajittelukassan naisvirkailijat muodostavat henkilökunnan reservin, josta esim. sairaustapauksen sattuessa siirretään virkailija toimistotyöhön. Lajittelijat, joista suurin osa on virkamiesten rouvia tai leskiä, eivät ole kiinteästi pankin palveluksessa, vaan päiväpalkalla. Erään kuuluisan ruotsalaisen lääkärin lausunnon mukaan setelinlajittelu on erittäin rasittavaa työtä. Tämän takia lajittelijat välillä lasketaan maksuttomalle lomalle, jolloin työvuoroansa odottaneet saavat työkutsun. Täten koetetaan järjestää " rullissaoleville " 100 a' 150 työpäivää vuodessa.

Mitä toimintaani valtiopankissa tulee, en aktiivisesti osallistunut pankkityöhön, vaan koko ajan opiskelin vapaasti, t.s. seurasin erilaisten tehtävien hoitoa. Valtiopankin virkailijayhdistyksen puheenjohtajan kanssa sovittiin jatkuvasti opiskeluohjelmasta. Seurasin töitä pankin kaikilla osastoilla ja kiinnitin erikoista huomiota niihin seikkoihin, jotka mielestäni voisivat olla hyödyksi omalle pankille, kuten esim. toispaikkaisten vekselien periminen clearingissä, yksinkertaistettu nettely rediskonttauksessa y.m. Monien pankkiteknillisten kysymysten luetteleminen ja selvittäminen tässä yhteydessä tuskin kiinnostaisi johtokuntaa, jonka vuoksi tulen kirjoittamaan niistä myöhemmin.

Niinikään tutustuin valtiopankin henkilökuntaa koskeviin asioihin. Merkillepantavaa on, että virkamies nimitetään määrättyyn palkkausluokkaan velvollisuudella toistaiseksi hoitaa määrättyä virkaa määrättyssä konttorissa, t.s. pankin johto pidättää itselleen oikeuden milloin tahansa siirtää virkailijan toiseen toimeen tai toiseen konttoriin. Ylitöistä ja vastuunalaisen ylemmän viran hoitamisesta maksetaan korvaus. Pankki maksaa myös muuttokustannukset ylennyksen saaneelle virkailijalle hänen siirtyessään konttorista toiseen. Kassanhoitajan kassanvajakset suorittaa pankki. Käytäntö on osoittanut, että kassanhoitajat toimivat yhtä huolellisesti kuin vanhan järjestelmän aikana, jolloin he itse saivat maksaa vajauksensa. Valtiopankissa on lääkärinhoito vapaa, niin myös osittain hoito ja leikkaukset sairaalassa.

Valtiopankin henkilökunta on olojensa parantamiseksi aikoinaan perustanut monta kassaa, kuten yksityisen eläke- ja avustuskassan, hautausapukassan, kassan, joka myöntää virkailijoille tilapäisiä lainoja, huoltokassan sekä vahtimestarien hautausapukassan. Ryhmähenkivakuutuksen käytäntöönottamisesta neuvotellaan.

Kuten Svenska Handelsbanken' issa ja Skandinaviska Banken' issa toimii valtiopankissa yhteistyölautakunta (samarbetsnämnd l. förtroende råd), jonka tehtävä käy ilmi nimestä. Merkillepantavaa on, että se liikepankeissa on perustettu pankin johdon aloitteesta. Koska kirjoittaminen näistä sosiaalisista, laajakantoisista asioista vaatii aikaa, jätän asian tässä yhteydessä näin lyhyeen.

Johtokunnan antaman määräyksen mukaan olen tutkinut nuorten virkailijoitten kouluuttamista Ruotsin valtiopankissa, mistä asiasta selvitys eri liitteessä.

Ruotsin valtiopankin virkailijayhdistyksen puheenjohtaja, kamreeri Torgny Lindgren osoitti meille vaihtovirkailijoille suurta ystävällisyyttä, huomaavaisuutta ja kärsivällisyyttä. Väsymättömällä tarmollaan hän informoi meitä opiskeluajan kestäessä ja järjesti meille, torjuakseen pankkityön yksitoikkoisuuden uhan, käyntejä eri pankkeihin ja taloudellisiin laitoksiin. Niinpä saimme tilaisuuden tutustua asianomaisten laitosten esimiesten opastuksella seuraaviin laitoksiin:

- 27.9. Tumban paperitehtaaseen
- 8.10. Ruotsin valtiopankin setelipainoon
- 13- 14.10. Riksgäldskontoret' iin
- 15.10. Ruotsin Pankkiyhdistykseen
- 20.10. Kuninkaalliseen rahapajaan
- 21.10. Pankkitarkastusvirastoon
- 22.10. Pörssiin
- 26.10. Säästöpankkitarkastusvirastoon
- 27.10. Ruotsin Säästöpankiyhdistykseen
- 27.10. Sparfrämjanalet nimiseen laitokseen
- 29.10. Postisiirtokonttoriin ja Postisäästöpankkiin
- 2.11. Valuuttakonttoriin
- 3.11. Skandinaviska Banken' iin
- 10.11. Svenska Handelsbanken' iin
- 13.11. Tukholman Keskussairaskassaan (Stockholms erkända Central-sjukhus)

- 15.11. Göteborgs Banken' iin
- 16.11. Stockholms Enskilda Banken' iin
- 19.11. Valtion kauppakomissioon.

Näissä laitoksissa otettiin meidät vastaan ystävällisesti ja näytettiin meille konttoritekniikan viimeiset saavutukset; kirjaamis-, shekinlajittelu- ja erilaisia reikäkorttikoneita nähtiin toiminnassa postisiirtokonttorissa ja yksityispankeissa. Rationalisoiminen on Tukholmassa kehittynyt pitkälle. - Monessa laitoksessa tarjottiin meille lounas.

Marraskuun 11 päivänä tarjosi valtiopankin johtokunta meille vaihtovirkailijoille lounaan ravintolassa " Gyllene freden ".

Lokakuun 25 päivänä tutustuin Ruotsin valtiopankin Uppsalan haarakonttoriin. Se on tyypillinen keskisuuruinen haarakonttori monine sosiaalisine lainoineen. Välitön yleisöpalvelu sekä toimistossa että kassoissa oli uskottu herroille.

Marraskuun 22 ja 26 päivien välisenä aikana kävin Göteborgin haarakonttorissa, joka on suurin Riksbanken' in haarakonttoreista. Täällä, kuten muissakin haarakonttoreissa, hoidetaan pääasiallisesti sosiaalisia lainoja. Kodinperustamislainoja oli lukumäärältään noin 6.000 kpl, vähittäismaksulainoja n. 3.000 kpl. Göteborgin konttorilla on oikeus asettaa ulkomailla maksettavia shekkejä samoin kuin Malmö' n haarakonttorilla. Muut haarakonttorit tilaavat tarvitsemansa shekit pääkonttorista, joka asettaa shekit ja toimittaa ne haarakonttorin välityksellä asiakkaalle. Haarakonttorin hallituksella on oikeus myöntää sosiaalisia lainoja ja vekseliluottoja. Tavaravekseleitä vastaan on luoton yläraja 100.000 kr. ja lainavekseleitä vastaan 25.000 kr.

Kuten yllä olevasta käy ilmi, olen opintomat kallani tutustunut melko seikkaperäisesti Ruotsin valtiopankin toimintaan. Käynneilläni yksityispankeissa ja erinäisissä taloudellisissa laitoksissa sain lisäksi - kuvakieltä käyttäakseni - täydennystä siihen mosaiikkikuvaan, jonka pankit ja nämä taloudelliset laitokset yhteensä muodostavat.

Me vaihtovirkailijat muodostimme keskuuteemme pohjoismaisen veljespiirin, jossa vilkkaasti keskustelimme päivän opiskelusta ja kokemuksista ja vertasimme toisiinsa omien pankkiemme organisatiota ja menettelytapoja tehtävien ratkaisemisessa. Mielestäni tämä henkilökohtainen kosketus oli mitä suuriarvoisin, kehittävä sekä toivottavasti uusia ajatuksia ja aloitteita herättävä.

Samalla pyydän saada esittää Johtokunnalle kunnioittavat kiitokseni sen johdosta, että minulle järjestyi tilaisuus päästä opintomatalle, jota ylläolevassa olen lyhyesti selostanut.

Tampereella joulukuun 16 p:nä 1948.

Ol. Lalen

Klu

RUOTSIN VALTIOPANKIN NUORTEN VIRKAILIJOITTEEN KOULUUTTAMINEN.
=====

Ruotsin valtiopankin Johtokunta on hyväksynyt tämän koulutussuunnitelman 19/11 1948:

Vuonna 1947 päätti pankkivaltuusto Ruotsin valtiopankin virkailijayhdistyksen esityksestä järjestää koulutuskursseja valtiopankin pankkimieskokelaille. Ensimmäinen kurssi alkoi lokakuussa samana vuonna, ja siihen sisältyi tietopuolinen opetus aikana 14. 10.47 - 26.1. 48 ja käytännöllinen harjoittelu haarakonttorissa yhden kuukauden aikana. Teoreettinen opetus annettiin pääkonttorissa, missä kokeneet virkamiehet toimivat opettajina. Kurssin päätarkoituksena oli antaa kokelaille yleiskäsitys valtiopankin eri toiminta-aloilta, jolloin edellytettiin, että kokelaat jo tunsivat ainakin kirjanpidon yleiset perusteet.

Tosin kurssi lienee suurin piirtein täyttänyt tarkoituksena, mutta kuitenkin on kokemus osoittanut, että on hyvin vaikeata aikaansaada yhtenäisen kurssimateriaalin esittely omaamatta sopivaa runkoa. Tämä puutteellisuus on poistettavissa, jos koulutuskurssit vastaisuudessa liitettäisiin jonkun tunnetun kauppatai kirjeopiston laatimaan kirjeenvaihtokurssiin, joka käsittelee pankkitoimintaa. Kurssit tällaisissa aineissa, jotka tähän mennessä ovat olleet saatavissa suuremmissa kauppa- ja kirjeopistoissa, ovat kuitenkin yleensä olleet liian laajoja ja pitkäaikaisia soveltuakseen koulutuskursseiksi valtiopankin nuorille virkailijoille.

Tänä vuonna on Hermodin kirjeopisto Pankkien Neuvottelujärjestön (Bankernas Förhandlingsorganisation) toimeksiannosta ja sen taloudellisella takuulla laatinut keskitetyn kurssin pankkiteknillisistä aineista, n.k. "Pankkitekniikkaa pankkimiehille". Kurssi perustuu pankinjohtaja C. Lindskog'in vuonna 1944 julkaisemaan kirjaan, joka käsittelee työtä liikepankeissa. Kurssin ensimmäiset kirjeet ovat jo valmiit, ja muut kirjeet valmistuvat viimeistään vuoden vaihteessa.

Tämä kurssi, joka selostaa pankkityön teknillistä suorittamista, on laadittu tarkoituksella sisällyttää siihen mahdollisimman paljon sellaista, mikä on yhteistä ja oleellista eri pankeille ja

niiden toimintamuodoille. Muuten ovat kurssin laatijat koettaneet löytää yhtäläisyyttä erilaisissa pankkitoimissa sekä tehostaa eri pankkien ja niiden eri osastojen välistä yhteistyötä. Kurssin tarkoituksena on luoda yleiskatsaus pankkityöhön sen koko laajuudessa.

Seuraavan vuoden kouluutuskurssia järjestettäessä tullaan - senjälkeenkuin asiasta on neuvoteltu asianomaisen virkailijayhdistyksen kanssa - ehdottamaan, että seuraavat näkökohdat otettaisiin huomioon:

Yllämainittua Hermod' in kirjeenvaihtokurssia, joka näyttää paremmin antavan pankkimieskokelaille kaikinpuolisia tietoja pankkitoiminnasta kuin vuosien 1947 - 1948 valtiopankkikurssi, joka käsitteli ainoastaan valtiopankin erikoisia liiketoimia, käytetään lähtökohdantana kouluutuskurssia järjestettäessä. Valtiopankin erikoisia oloja ja määräyksiä on käsiteltävä eri lisäkirjeissä, jotka laaditaan samaan tyyliin kuin Hermodin kirjeet, Kouluutuksen teoreettiselle opiskelulle ei ole annettava pääpainoa. Sen tulee ainoastaan olla valmistelua käytännölliselle kouluutukselle. Käytännöllistä opiskelua varten sijoitetaan pääkonttorin kokelaat keskisuuruisiin haarakonttoreihin ja haarakonttorien kokelaat pääkonttoriin. Osanotto kouluutuskurssiin on pakollinen valtiopankin kaikille kokelaille.

Näitten periaatteitten mukaisesti on laadittu seuraava
KOULUUTUSKURSSIEHDOTUS VALTIOPANKIN PANKKIMIESKOKELAILLE.

1. Kirjeenvaihtokurssi pankkitekniikassa.

Kuten yllä on esitetty ja huomioonottaen, että suurin osa kokelaisista on sijoitettu haarakonttoreihin, ehdotetaan, että valtiopankin kouluutuskurssi järjestetään siten, että Hermodin kirjeopiston kanssa sovitaan kirjeenvaihtokurssin käytäntöönottamisesta. Tämä kurssi, joka on laadittu Pankkien Neuvottelujärjestön toimeksiannosta, on jaettu seuraaviin kohtiin:

KIRJE 1 selostaa suurin piirtein, miten liikepankki toimii. Lyhyen historiikin jälkeen seuraa selostus Ruotsin luotto- ja rahamarkkinista valaistuna tilastollisin kaavoin.

KIRJE 2 käsittelee erilaisia ottolainaustilejä ja kassaorganisaatiota, pääasiallisesti keskisuuruudessa konttorissa.

KIRJE 3 käsittelee seikkaperäisesti valuuttaa koskevia määräyksiä ja korkolaskentaa käytännöllisine harjoitustehtävineen.

KIRJE 4 - 6 selostaa antolainausta, vekseleitä, rembursseja ja lainoja kiinnityksiä vastaan. Rasitustodistusten lukeminen on erittäin tärkeätä.

KIRJE 7 - 8 käsittelee pankkien myötävaikutusta maksujen välittämisessä sekä pankkien perimisliikettä, arvopaperikauppaa, omaisuuksien hoitoa ja muuta notariaattipalvelua.

Jokaiseen kirjeeseen on liitetty erinäisiä harjoitustehtäviä ja kysymyksiä. Vastaukset näihin on lähetettävä Hermodin kirjepistoon, missä kokenut opettaja tarkastaa ne.

Hermodin kirjeenvaihtokurssi, joka kokelaitten on kokonaisuudessaan suoritettava, on täydennettävä siten, että valtiopankki käyttäen sitä materiaalia, (kompendiumia ja kysymyksiä) joka laadittiin vuosien 1947 - 1948 kouluutuskurssia varten, laadituttaa kirjeenvaihtokurssin, joka käsittelee erikoisia valtiopankkikysymyksiä. Tämä kurssi liittyy Hermodin kurssiin sekä ulkoasunsa että sisältönsä puolesta. Myös tämä kurssi jakaantuu kahdeksaan kirjeeseen niihin liittyvine kysymyksineen. Sen lisäksi laaditaan kolme erikoista valtiopankkikirjettä, t.s. yhteensä yksitoista lisäkirjettä. Ne jaetaan samanaikaisesti kuin Hermodin kirjeet. Tämä käy parhaiten päinsä siten, että kirjeenvaihto Hermodin kirjepiston kanssa tapahtuu kurssin johtajan välittämänä. Kurssin johtajana toimii valtiopankin Johtokunnan määräämä virkamies, joka liittää valtiopankkikirjeet Hermodin kirjeisiin lähettäessään niitä kokelaille ja poistaa vastaukset valtiopankkikirjeisiin lähettäessään Hermodin kirjeitä edelleen kirjepistoon. Kurssin johtaja tai kokenut pääkonttorin virkamies korjaa vastaukset valtiopankkikirjeisiin.

Valtiopankkikirjeiden sisältö ehdotetaan seuraavaksi:

KIRJE 1 Valtiopankin sisäinen ynnä ulkonainen organisatio ja työtehtävät.

KIRJE 2 Ottolainaus ja kassaliike.

KIRJE 3 Valtiopankin korkoa koskevat määräykset.

KIRJE 4 - 6 Antolainaus.

KIRJE 7 - 7 Ulkomaan osasto ja holviosasto.

KIRJE 9 Konttoritekniikka.

KIRJE 10 Valtiopankin kirjanpito.

KIRJE 11 Henkilökuntaa koskevat määräykset.

Yhdistetty kirjeenvaihtokurssi on suoritettava aikana 1.1. -15.5.

Sinä aikana, jolloin kokelas suorittaa kirjeenvaihtokurssia, on hänen oltava koepalveluksessa pankissa. Tämän työskentelyn suoritavat pääkonttorin kokelaat eri osastoilla etukäteen laaditun henkilökohtaisen aikataulun mukaisesti.

Niille pääkonttorin kokelaille, jotka pääkonttorissa vallitsevien työolojen erikoistumisen takia eivät ole saaneet yleiskäsitystä eri toiminta- aloilta, järjestetään kirjeenvaihto- opetuksen ohella keskustelupiirejä, joissa ne virkamiehet, jotka toimivat opettajina, selittävät aineitaan ja vastaavat kokelaitten esittämiin kysymyksiin. Nämä tilaisuudet pidetään määräiltöina senjälkeen, kun kokelaat ovat vastanneet niihin opetuskirjeisiin, joihin tahtovat saada lisäselvitystä.

Niissä haarakonttoreissa, joissa kokelaita on, määrätään kokenut virkamies kokelaitten ohjaajaksi.

Kokelaan on itsenäisesti tutkittava kurssikirjeet. Harjoitustehtävien ratkaisemisessa ja kysymyksiin vastaamisessa ohjaaja ei auta häntä.

Suoritettuaan täydellisen teoreettisen kurssin kokelas saa todistuksen sekä kirjeopistolta että valtiopankilta.

2. Käytännöllinen kouluutus haarakonttoreissa.

Sittenkuin teoreettinen kouluutus on päättynyt, jatkuu käytännöllinen kouluutus, joka aloitettiin koepalveluksella teoreettisen kouluutuksen aikana, harjoittelulla haara- tai pääkonttorissa. Käytännöllisen kouluutuksen tarkoituksena on antaa pääkonttorin kokelaille käytännöllistä kokemusta keskisuuruisen haarakonttorin työstä ja päinvastoin taas haarakonttorin kokelaille yleiskatsaus pääkonttorin eri osastojen työstä. Samalla kokelaat käytännössä sovelluttavat niitä teoreettisia tietoja, joita he ovat saaneet kirjeenvaihtokurssin valtiopankkirjeistä.

Kesälomien takia k.o. kaksikuukautinen kurssi alkaa vasta lokakuun alussa. Pääkonttorin kokelaat sijoitetaan haarakonttoreihin, jotka soveltuvat kouluutuskonttoreiksi. Konttorin tulee olla keskisuuruinen ja sen toiminnan monipuolista. Kouluutuskonttorissa määrätään joku kokenut virkamies kokelaitten ohjaajaksi, joka toimii kurssijohdon määräysten mukaan ja yhteistyössä konttorin johtajan kanssa.

Toivottavaa olisi, että kouluutus kaikissa kouluutuskonttoreissa tapahtuisi yhteisen ohjelman eli aikataulun mukaan. Mutta tämä ei käy päinsä siitä syystä, että pankkityö on varsin eri lailla jakaantunut eri konttoreiden kesken. Senlisäksi kokelaitten kouluustarve eri aloilla vaihtelee huomattavasti, mikä johtuu sekä kokelaan taipumuksista että aikaisemmasta harjoittelusta. Sen tähden on kouluutuskonttorin ohjaajan laadittava ohjelma, jossa huomioidaan yllämainitut seikat. Ohjaaja lähettää hyvissä ajoin ohjelman kurssijohdon korjattavaksi ja hyväksyttäväksi. Kokelaitten tulee osallistua kouluutuskonttorin kaikkiin töihin.

Kouluutuskonttorin johtaja antaa kustakin kokelaasta lausunnon täyttäen vahvistetun kaavakkeen.

Haarakonttorien kokelaitten kouluutus pääkonttorissa tapahtuu vahvistetun ohjelman mukaan. Kurssin johtaja laatii tämän ohjelman, joka on suunnilleen samanlainen kuin pääkonttorin kokelaitten ohjelma teoreettisen kouluutuksen aikana.

3. Tutkinto.

Teoreettisen ja käytännöllisen kouluutuksen päätyttyä tulee kokelmaaan suorittaa loppututkinto sekä kirjallisesti että suullisesti.

4. Kurssin johto.

Johtokunta määrää kouluutuskurssin esimieheksi tähän tarkoitukseen sopivan virkamiehen. Tämän tehtäväksi jää asianomaisten kokeneitten virkamiesten avustamana laatia valtiopankkikirjeet, jotka sisältyvät kirjeenvaihtokurssiin, ja korjata kokelaitten vastaukset niihin. Tämän lisäksi esimies johtaa pääkonttorin

kokelaitten keskustelupiirin toimintaa ja suunnittelee kokelaitten työskentelyn sekä haara että pääkonttorissa.

5. Kustannusarvio.

Ylläesitetty virkamieskouluutuksen järjestely on, huomioonotettuina opetusmenetelmän tehokkuus, halvin mahdollinen. Kurssimaksun Hermodin kirjeopistoon, 40 kr. kokelaalta, maksaa pankki. Kustannukset valtiopankkikirjeiden laatimisesta nousevat 1.200 kr:uun. Näiden lisäkirjeiden käyttöaika lasketaan kolmeksi vuodeksi, jontenka vuosikustannukset nousevat 400 kr:uun. Mikäli oppilasmäärä vuodessa nousee keskimäärin 25:een, nousevat kustannukset kokelasta kohden kr:ksi 16:--. Valtiopankkikirjeiden vastauksien korjauksesta lasketaan menevän 2 kr. kirjeestä tai 11 kirjeestä yhteensä 22 kr. Kouluutuskurssin esimiehelle ehdotetaan maksettavaksi 300 kr:n palkkio eli 12 kr. kokelasta kohti. Näin laskettuina nousevat kouluutuskustannukset kokelasta kohti yht. 740 kr:uun.

Kouluutuskustannukset kokelasta kohti yllä esitetyn järjestelyn mukaan:

KURSSI	MAKSU	MATKAT + MATKARAH.	OPETUS- VÄLIN.	MAKSUT OPETTAJ.	SEKAL.	YHT.
Hermodin kirjeenvaihtokurssi	40:--					40:--
Valtiopankin kirj.vaiht.kurssi			16:--	22:--	12:--	50:--
Käytännöllinen kouluutus (2 kk)		650:-- ^{x)}				650:--
						yht. 740:--
						=====

^{x)} Tähän määrään ei sisälly kokelaan palkkaa.

NUORTEN PANKKIVIRKAILIJOIDEN KOULUUTTAMINEN MUUALLA.

Ruotsin liikepankeissa on nuorten virkailijoiden kouluuttaminen myös järjestetty Hermodin kirjeenvaihto- opetuksella. Svenska Handelsbanken esim. maksaa kurssimaksuista 50 kr.lukukaudessa

eli vuodessa yhteensä 100 kr sillä ehdolla, että oppilas hyväksytyin arvosanoin suorittaa kurssin. Parhaat oppilaat saavat pankilta rahapalkinnon.

Liite A

Lisätutkimuksia varten oheistan Pankkien Neuvottelujärjestön ja Ruotsin Pankkimiesliiton asettaman opetusneuvoston (studieråd) kirjeenvaihto- opetusta käsittelevän ohjelmavihkosen ja Svenska Handelsbanken' in kirjeenvaihto- opetuksen kurssisuunnitelman.

Liite B

Ruotsin säästöpankkien virkailijoitten kouluuttamista varten on perustettu Säästöpankkikoulu, jonka rehtori kirjeenvaihdolla oppilaiden kanssa antaa heille perustavan säästöpankki- ja kirjanpitokurssin. Ylemmän ammattiopetuksen saavat säästöpankkivirkailijat Säästöpankkikoulussa, jossa opiskelevat 2 kk keväällä ja 2 kk syksyllä etevien ja alaansa innostuneiden opettajien johdolla.

Liite C

Ruotsin säästöpankkiyhdistyksen järjestämä ammattiopetus säästöpankkivirkailijoille on pitkälle kehittynyt. Minulla oli kunnia tutustua koulun toimintaan ja vieraana osallistua toverikunnan juhlaan. - Tästä asiasta kiinnostuneita varten oheistan Ruotsin säästöpankkiyhdistyksen opetusneuvoston kouluutusta esittelevän vihkosen.

Liite D

Ameriikassa on pankkivirkailijoitten kouluuttaminen osittain järjestetty kirjeenvaihtokurssien muotoon, kuten Ruotsissa. Ameriikkalaisten pankkimiesten kouluutuskysymyksen valaisemiseksi viittaa Börje Wickmanin kirjoitukseen " Något om utbildningen av bankanställda i Amerika " (Ruotsin pankkiyhdistyksen julkaisu " Ekonomisk revy ", vihko 4 / 1948 sivu 237), jonka oheistan.

Koska nuorten virkailijoitten kouluutuskysymys Suomen Pankissa on ajankohtainen, esittelen muutamia näkökohtia k.o. asiassa.

Suomen Pankin Virkailijayhdistyksen kouluutusohjelmaehdotuksessa (marraskuun 27 p:ltä 1948) edellytetään, että pankin harjoittelijat saisivat teoreettista opetusta pääkonttorissa pidettävillä luennoilla. Haarakonttorien kokelaat ja nuoret virkailijat tuskin voisivat osallistua niihin, mikä jatkuvan kouluutuksen ja pankkityön yhtenäistämisen kannalta katsottuna johtaisi eristäytymiseen ja tietämättömyyteen pankkiteknikassa. Sitäpaitsi lyhyellä luentosarjalla saatu opetus ei vastaa tarkoitustaan, jolleivät oppilaat ole suunnilleen samalla pankkiteknillisellä kehitystasolla ja heillä ole

oppikirjoja, kiertokirjeitä y.m.s. apunaan. Tämän takia ja pankin kaikkia nuoria, kehityskykyisiä virkamiehiä ajatellen olisi teoreettinen opetus, kuten Ruotsissa ja Ameriikassa, annettava kirjeenvaihtoteitse, jolloin oppilas on aktiivisesti toiminnassa ja siten parhaiten oppii läksynsä. Tämä opetusmuoto on ajanpitkään tehokkain ja halvin. Pääkonttorissa ja haarakonttoreissa suoritetun harjoitteluaajan jälkeen olisi ehkä lyhyt luentosarja omiaan täydentämään ja yhdistämään tiedot ja taidot ennen loppututkinnon suorittamista.

Ruotsin valtiopankin virkailijayhdistys ei osallistu kouluutus-toimintaan, joten siitä ei ole jäseniä opetuslautakunnassa eikä muissa elimissä, koska kouluutuksen järjestäminen ja antaminen kuuluu pankin johdolle ja kouluutusvirkamiehille. Mutta ammattiyhdistyksenä se valvoo, että sen jäsenille annetaan pätevää kouluutusta. Periaatteessa virkailijayhdistys asettuu sille kannalle, ettei virkamiestä vastoin omaa tahtoaan voida velvoittaa toimimaan opettajana kouluutuskursseilla, koska pankkivirkamies on otettu palvelukseen nimenomaan pankkimiehenä eikä opettajana. Käytännössä tällä seikalla kuitenkin ei ole merkitystä, sillä halukkaita kouluuttajia on riittämiin.

Suomessa ei tällä haavaa liene mahdollisuutta antaa pankkikokelaille opetusta kirjeenvaihtoteitse. Mutta pankkien yhteistoiminnan kautta asia ehkä pääsee suotuisaan ratkaisuun kuten Ruotsissa, jossa kouluutuskyömyksen suuri merkitys rationalisoinnissa on täysin tajuttu.

Tampereella joulukuun 16 päivänä 1948.

M. Lavin
